

РОЗДІЛ II. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 347.973+004.773.5]:616-036.21

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2020-4.2-03>

Забезпечення конституційного права на використання в судочинстві України рідної мови або мови, яку особа розуміє, на період пандемії Covid-19

Сліпенюк В. В.*адвокат,**аспірант кафедри конституційного права та правосуддя**Одеський національний університет імені І. І. Мечникова**Французький бульвар, 24/26, Одеса, Україна**orcid.org/0000-0003-1879-5596**v.slipeniuk@gmail.com***Ключові слова:**

право на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку особа розуміє, перекладач, судочинство, коронавірус, пандемія, карантин, відеоконференція, COVID-19.

У статті на основі чинних нормативно-правових актів та відповідної судової практики досліджується специфіка здійснення перекладу в судочинстві України на період пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) в контексті реалізації конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку вона розуміє. Автором проаналізовано та досліджено особливості роботи судових органів з урахуванням встановлених урядом карантинних обмежень, спрямованих на запобігання поширенню гострого респіраторного синдрому SARS-CoV-2 на основі рекомендацій, що надані Вищою радою правосуддя та Радою суддів України. Особливу увагу зосереджено на вивченні основних законодавчих змін щодо забезпечення, в разі потреби, особі якісного перекладу судового засідання в режимі відеоконференції під час розгляду справи. Окремо автором висвітлюються проблематика та специфіка участі в судовому процесі з можливістю використання персональних технічних засобів під час перебування поза межами приміщення відповідного суду. Визначено особливості застосування системи відеоконференцзв'язку як основного спеціального засобу для забезпечення доступу до правосуддя та реалізації конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку вона розуміє, а також проблематику ідентифікації в такій системі. Приділено увагу різноманітності систем відеоконференцзв'язку та пріоритетності використання окремих із них українськими судами. Окреслено проблематику перекладу рішень та інших судових документів, що стосуються справи особи, яка не володіє державною мовою, в дистанційному судовому засіданні в контексті реалізації конституційного права на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку особа розуміє, а також можливість запровадження «Кабінету перекладача» в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі. Крім того, визначено специфіку безпосереднього здійснення перекладу в дистанційному судовому засіданні й вказано на тактичні прийоми його проведення, а також досліджено вимоги щодо необхідного технічного та матеріального забезпечення якості відеоконференцзв'язку з метою дотримання принципу рівності як однієї з основних засад судочинства. У процесі дослідження цієї проблематики встановлено та висвітлено низку законодавчих недоліків й прогалин щодо здійснення перекладу в судочинстві України на час поширення коронавірусної хвороби та встановлених Урядом карантинних обмежень. Крім того, надано системні рекомендації щодо вдосконалення роботи перекладача під час проведення судового засідання в режимі відеоконференції та дистанційного судового засідання.

Ensuring of constitutional right to use mother language or language that person understands in judicial proceedings during the period of Covid-19 pandemic

Slipeniuk V. V.

Attorney at Law,

PhD Student at the Constitutional Law and Justice Department

Odesa I. I. Mechnikov National University

Frantsuzskiy boulevard, 24/26, Odesa, Ukraine

orcid.org/0000-0003-1879-5596

v.slipeniuk@gmail.com

Key words:

right to use in the legal proceedings the mother language or language that the person understands, interpreter, judicial proceedings, coronavirus, pandemic, quarantine, video conferencing, COVID-19.

The article is dedicated to the specifics of translation in the Ukrainian judiciary during of the period of coronavirus pandemic (COVID-19) in the context of the realization of the constitutional right to use mother language or language that person understands in the judicial proceedings. The author analyses and researches the peculiarities of the activity of judicial authorities, taking into the consideration established by government quarantine restrictions, aiming to prevent the spread of acute respiratory syndrome SARS-CoV-2 on the basis of recommendations, provided by the High Council of Justice and the Council of Judges of Ukraine. Particular attention is paid to research of the main legislative changes on ensuring, if necessary, to a person qualified translation of the judicial hearing by video conference during the judicial proceedings. Separately the author enlightens the issues and specifics of the participation in the trial with the possibility of using personal technical means while being outside the premises of the court. The peculiarities of videoconferencing system usage as the main special means to ensure access to justice and realization of a person's constitutional right to use in the judicial proceedings the mother language or language that the person understands, as well as the issues of identification in such a system are identified. Attention is paid to the diversity of video conferencing systems and to the priority of usage of some of them by Ukrainian courts. The problems of translation of decisions and other court documents related to the case of a person, who does not speak the state language, in a remote court hearing were outlined in the context of realization of the constitutional right to use in the judicial proceedings the mother language or language that the person understands, as well as the possibility of establishing "Interpreter's Cabinet" in the Unified court information and telecommunication system. Besides, the specifics of conducting the direct translation during remote court hearing were determined and the tactics of its conducting were indicated, as well as necessary technical and material requirements for the provision of qualified videoconferencing in order to comply with the principle of equality as one of the basic principles of justice. During the research of this issue a number of legislative shortcomings and gaps, existing while conducting of translation in the judiciary of Ukraine at the time of the spread of coronavirus disease and quarantine restrictions imposed by the Government, were identified and highlighted. In addition, system recommendations were given to improve the work of interpreter during the court hearing by video conference and the remote court hearing.

Кінець 2019 – початок 2020 року ознаменувався спалахом гострого респіраторного синдрому SARS-CoV-2, який за кілька місяців охопив майже увесь світ, створивши надзвичайну ситуа-

цію у сфері охорони здоров'я. Вказане захворювання не лише вразило мільйони людей, а й стало причиною глобальних соціальних та економічних змін, що загострили необхідність вжити заходів

для функціонування усіх сфер діяльності суспільства, в тому числі й для забезпечення прав людини під час здійснення судочинства.

Карантинні обмеження дали чітко зрозуміти, що судочинство не може зупинитись, однак і провадитись у нинішньому форматі також не може, адже, з одного боку, порушується право особи на доступ до правосуддя, а з іншого – існує небезпека поширення коронавірусу серед населення, що може спричинити колапс медичної системи та численні людські жертви.

Бажаючи врегулювати ситуацію та зменшити ризик поширення хвороби, український парламент визначив особливості роботи судів шляхом внесення змін до процесуального законодавства.

З огляду на нововведення необхідно дослідити специфіку реалізації конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку вона розуміє, за допомогою дистанційної участі в судовому процесі перекладача та інших учасників, які користуються послугами перекладача.

Питання перекладу в судочинстві України на період пандемії COVID-19 не є об'єктом численних наукових розробок та потребує глибокого дослідження. Попри це, окремі питання відправлення судочинства в дистанційному режимі розкриті в напрацюваннях О. Запорожченко, Є. Кострікової, А. Матат, В. Саприкіна, О. Старенького, М. Погорецького, В. Фісуна та інших.

Реагуючи на світову пандемію, Кабінет Міністрів України затвердив Постанову «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» № 211 від 11 березня 2020 року, відповідно до якої встановлено карантинні обмеження через загрозу епідемії коронавірусної інфекції в Україні [1]. Вказане рішення стало «відправною точкою», що зумовила корективи та створила виклики для гарантування та реалізації конституційних прав.

Через карантинні обмеження процес здійснення правосуддя зазнав змін, що зумовило пошук альтернативних рішень, які, з одного боку, не створили б жорстких обмежень доступу до правосуддя, а з іншого – забезпечили б безпеку його учасників.

З метою напрацювання максимально сприятливого виходу із ситуації Рада суддів України 17 березня 2020 року ухвалила рішення № 19, в якому визначено рекомендації щодо встановлення особливого режиму роботи судів України з метою забезпечення умов, не сприятливих для поширення коронавірусної хвороби. Серед зазначених рекомендацій особливе значення має розгляд судом справ у режимі відеоконференції [2].

Вищою радою правосуддя для врегулювання відповідної ситуації також прийнято рішення

«Про доступ до правосуддя в умовах пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 26 березня 2020 року № 880/0/15-20 [3], однак його положення значною мірою дублюють рекомендації Ради суддів України, зокрема щодо дистанційного судового провадження.

Задля оперативної реалізації зазначених положень 30 березня 2020 року парламентом було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 540-IX [4].

Вказаний нормативно-правовий акт дещо змінив порядок відправлення господарського, адміністративного, цивільного судочинства та здійснення перекладу в них. Зокрема, у відповідних процесуальних актах вказано, що учасники справи, в тому числі й ті, які потребують перекладу, мають право брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду за умови належного технічного забезпечення, крім випадків, коли явка такого учасника справи в судове засідання визнана судом обов'язковою. Для реалізації вказаних змін особи мають не пізніше ніж за п'ять днів до судового засідання звернутись до суду з відповідною заявою та у цей же строк надіслати копії такої заяви іншим учасникам справи.

Однак ці зміни не стосуються перекладача, щодо якого діють норми про обов'язкове перебування в приміщенні суду під час проведення судового засідання в режимі відеоконференції [5, ст. 197; 6, ст. 195; 7, ст. 212].

Крім того, вказані нововведення не визначили порядок залучення до дистанційної участі перекладача. Як показує аналіз судової практики, здебільшого участь перекладача в судовому засіданні в режимі відеоконференції вирішується за результатами розгляду клопотання учасника справи. Наприклад, ухвалою Мостиського районного суду Львівської області від 23 квітня 2020 року у справі № 448/474/20 суд, посилаючись на карантинні заходи, задовольнив клопотання позивача про участь перекладача в судовому засіданні в режимі відеоконференції між Мостиським районним судом Львівської області та Ужгородським міськрайонним судом Закарпатської області [8]. Таким чином, забезпечення дистанційної участі перекладача здійснюється завдяки реалізації окремих елементів правосуб'єктності учасника справи шляхом звернення із відповідним клопотанням до суду.

Крім того, нововведень зазнало і кримінальне процесуальне законодавство. Так, 13 квітня 2020 року Законом України «Про внесення зміни

до пункту 20-5 розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні та розгляду окремих питань під час судового провадження на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 558-IX (далі – Закон № 558-IX), було запроваджено зміни, якими закріплено спеціальні положення щодо здійснення дистанційного судового провадження та перекладу в ньому [9].

Зокрема, розгляд питань, які зараховано до повноважень слідчого судді, суду (за винятком розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою), в тому числі із застосуванням перекладу, може проводитись у режимі відеоконференції за ініціативою суду або за клопотанням сторони кримінального провадження [10]. Однак законодавством не передбачені строки звернення із клопотанням про забезпечення відеоконференцзв'язку під час судового засідання.

Разом із тим, як свідчить аналіз судової практики, суди намагаються заздалегідь вирішити питання про здійснення дистанційного судового провадження, що зумовлено необхідністю організації такого засідання. Як видається з ухвали Ленінського районного суду м. Полтави від 20 травня 2020 року у справі № 553/695/20, суд, розглядаючи справу за клопотанням засудженого про умовно-дострокове звільнення, врахував, що перекладач проживає в м. Одеса та у зв'язку із запровадженими заходами запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19 з об'єктивних причин не має змоги прибути до м. Полтава в судове засідання, призначене на 4 червня 2020 року, вирішив судовий розгляд провести за участю перекладача в режимі відеоконференції з приміщення Малиновського районного суду м. Одеса [11]. Тобто питання дистанційного судового провадження в цій справі вирішене завчасно.

Також Законом № 558-IX як нововведення, що зумовлене карантинними обмеженнями, закріплено, що слідчий суддя, суд не має права прийняти рішення про проведення судового засідання та здійснення перекладу в ньому щодо розгляду клопотання про продовження строку тримання під вартою в режимі відеоконференції, в якому поза межами приміщення суду перебуває підозрюваний (обвинувачений), якщо він проти цього заперечує [9]. Це положення спрямоване на забезпечення прав обвинуваченої особи під час вирішення питання про продовження такого виняткового запобіжного заходу та недопущення

зловживань із боку суду та інших учасників судового процесу.

Окремо варто зазначити, що зміни, спрямовані на запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, відбулись не у всіх видах судочинства. Так, без змін залишилась норма Закону України «Про Конституційний Суд України» [12], яка визначає мову конституційного провадження та вказує на можливість здійснення перекладу в ньому. Разом із тим ще складнішою є реалізація конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку особа розуміє, під час здійснення проваджень у справах про адміністративні правопорушення. Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [13] взагалі не містить норм, які визначають мову провадження та здійснення перекладу в ньому, а тому, відповідно, і зміни щодо можливості розгляду справ у режимі відеоконференції у зв'язку з пандемією (COVID-19) до цього нормативно-правового акта не було внесено. Вказане, безумовно, можна розцінювати як обмеження в доступі до правосуддя під час провадження справ про адміністративні правопорушення та конституційних справ, що потребує негайного вирішення шляхом внесення відповідних законодавчих змін до зазначених нормативно-правових актів.

Після окреслення основних нововведень щодо здійснення дистанційного судового провадження в різних видах судочинства та перекладу в них видається доцільним зосередити увагу на особливості здійснення такого перекладу в контексті реалізації конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку вона розуміє.

Зокрема, після вирішення питання про залучення перекладача та проведення судового розгляду за допомогою відеоконференцзв'язку виникає необхідність вибору засобу для забезпечення доступу до правосуддя та реалізації вищевказаного конституційного права, а саме системи відеоконференцзв'язку (далі – система).

Державна судова адміністрація України (далі – ДСА України) у наказі від 23 квітня 2020 року № 196 «Про затвердження Порядку роботи з технічними засобами відеоконференцзв'язку під час судового засідання в адміністративному, цивільному та господарському процесі за участі сторін поза межами приміщення суду» (далі – Порядок) трактує систему як комплекс технічних засобів і програмного забезпечення або інших доступних для суду та учасників судового процесу засобів, які дають змогу провести судове засідання в режимі відеоконференцзв'язку й не суперечать вимогам чинного законодавства [14].

Законом України № 2147 від 3 жовтня 2017 року «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» передбачено створення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС), одним із завдань якої є проведення відеоконференції в режимі реального часу [15]. Однак через низку проблем, зокрема обмежене фінансування, впровадження інформаційних технологій у роботу судів у рамках ЄСІТС не відбулось, а єдиної системи для проведення дистанційного судового засідання та забезпечення перекладу в ньому не існує.

З огляду на відсутність ЄСІТС нині для проведення дистанційного судового засідання учасники судового процесу можуть використовувати будь-яку систему. При цьому вимогою до використання систем відеоконференцв'язку є забезпечення якості зображення та звуку, а також безпека передачі інформації мережею Інтернет.

Аналіз судової практики свідчить, що суди використовують систему «EasyCon», програму «Skype» та додаток «Zoom». При цьому Верховний Суд 12 червня 2020 року на своїй офіційній вебсторінці наголосив на тому, що відповідно до кримінального процесуального законодавства для забезпечення відеоконференцв'язку в кримінальних провадженнях використовується система «TrueConf» [16].

Загалом незалежно від вибраної системи для дистанційної участі особа, яка потребує перекладу, зобов'язана попередньо зареєструватись у ній, використовуючи при цьому власний електронний підпис, і здійснити перевірку її технічних вимог. Якщо система не передбачає реєстрації з електронним підписом чи учасник справи його не має, особа має зареєструватись із застосуванням логіна й пароля або за допомогою інших визначених засобів, заздалегідь попередивши про це суд [14].

Однак реєстрація в системі без електронного підпису не звільняє особу від питання ідентифікації як учасника судового процесу. Так, законодавством визначено можливість підтвердження особи за допомогою Єдиного державного демографічного реєстру та документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, або в порядку, визначеному Державною судовою адміністрацією України [5, ст. 197; 6, ст. 195; 7, ст. 212]. Відповідний Порядок передбачає, що суддя має право вимагати продемонструвати паспорт чи інший документ, який посвідчує особу, в розгорнутому вигляді на сторінці з фотографією в камеру [14].

Варто зазначити, що від перекладача не вимагають реєструватися в системі, оскільки, відпо-

відно до чинного процесуального законодавства, його ідентифікація як учасника судового засідання проводиться працівником суду під час відеоконференції з приміщення відповідного суду.

Окремо варто вказати, що в процесі здійснення дистанційного перекладу з метою реалізації конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку особа розуміє, важливо забезпечити якісний Інтернет-зв'язок та обладнання для належної комунікації між учасниками процесу.

Також, з огляду на те, що досліджуване конституційне право також реалізується шляхом подання та отримання документів, доволі дискусійним є питання їх перекладу під час дистанційного судового засідання.

Нині переклад судових документів можливий лише шляхом безпосереднього перекладу паперового зразка документа, що негативно впливає на оперативність. Вирішення вказаної проблеми очікується лише в майбутньому, в разі ефективного функціонування підсистеми «Електронний суд» у рамках ЄСІТС, за допомогою якої можна розробити та забезпечити механізм електронного перекладу процесуальних та інших документів шляхом створення «Кабінету перекладача».

Проаналізувавши всі вищезазначені положення, можна дійти висновку, що реалізація конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку особа розуміє, шляхом здійснення перекладу під час дистанційного судового засідання має свою специфіку та, з огляду на критичність ситуації, потребує негайного реального забезпечення. Зокрема, необхідно:

- внести зміни до КУпАП та Закону України «Про Конституційний Суд України» щодо розгляду питання участі в судовому засіданні в режимі відеоконференції та здійснення перекладу за допомогою відеоконференцв'язку;
- з метою забезпечення оперативності та запобігання поширенню коронавірусної хвороби розглянути питання щодо законодавчого закріплення у всіх чинних в Україні процесуальних кодексах можливості участі перекладача в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду;
- доповнити пункт 20-5 Перехідних положень Кримінального процесуального кодексу України вимогами щодо строків звернення із клопотанням про забезпечення відеоконференцв'язку під час судового засідання.

Окрім законодавчих змін, світова пандемія (COVID-19) підтвердила необхідність пришвидшення початку функціонування ЄСІТС, оскільки вказана система покликана дати учасникам судочинства змогу відвідувати суд лише у виняткових випадках, а розробка та створення в ЄСІТС «Кабінету перекладача» зумовлять оператив-

ність здійснення перекладу судових документів та уможливають залучення до справи кваліфікованого перекладача незалежно від територіального розташування суду.

Вищезазначені рекомендації покликані спростити та зробити переклад у дистанційному

судовому засіданні якіснішим, а нинішня епідемічна ситуація у світі може стати поштовхом для подальшого використання новітніх технологій у забезпеченні конституційного права особи на використання в судочинстві України рідної мови або мови, яку вона розуміє.

Література

1. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. № 211 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF>.
2. Рішення Ради суддів України від 17.03.2020 р. № 19. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/news/risenna-rsu-no19-vid-170320-sodo-3139072992.pdf>.
3. Про доступ до правосуддя в умовах пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Рішення Вищої ради правосуддя від 26.03.2020 р. № 880/0/15-20. URL: <https://hcj.gov.ua/doc/doc/2412>.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 30.03.2020 р. № 540-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 18. Ст. 123.
5. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
6. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.
7. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42. Ст. 492.
8. Ухвала Мостиського районного суду Львівської області від 23.04.2020 р. у справі № 448/474/20. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88916372>.
9. Про внесення зміни до пункту 20-5 розділу XI «Перехідні положення» Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні та розгляду окремих питань під час судового провадження на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 13.04.2020 р. № 558-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 19. Ст. 129.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
11. Ухвала Ленінського районного суду м. Полтави від 20.05.2020 р. у справі № 553/695/20. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/89356086>.
12. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. додаток до № 51. Ст. 1122.
14. Про затвердження Порядку роботи з технічними засобами відеоконференцз'язку під час судового засідання в адміністративному, цивільному та господарському процесі за участі сторін поза межами приміщення суду : Наказ Державної судової адміністрації України від 23.04.2020 р. № 196. URL: https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/N_196_20.
15. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів : Закон України від 03.10.2017 р. № 2147. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436.
16. Офіційна вебсторінка Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/952305/>

References

1. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On prevention of the spread of acute respiratory disease COVID-19 caused by coronavirus SARS-CoV-2 on the territory of Ukraine” № 211 (2020, March 11). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF> [in Ukrainian].
2. Decision of the Council of Judges of Ukraine № 19 (2020, March 17). URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/news/risenna-rsu-no19-vid-170320-sodo-3139072992.pdf> [in Ukrainian].

3. Decision of the High Council of Justice “On access to justice in the context of the pandemic of acute respiratory disease COVID-19 caused by the coronavirus SARS-CoV-2” № 880/0/15-20 (2020, March 26). URL: <https://hcj.gov.ua/doc/doc/2412> [in Ukrainian].
4. Law of Ukraine “On amendments to some legislative acts aimed to provide additional social and economic guarantees in connection with the spread of coronavirus disease (COVID-19)” № 540-IX (2020, March 30). Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. № 18, 123 [in Ukrainian].
5. Commercial Procedural Code of Ukraine № 1798-XII (1991, November 06). Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny № 6, 56 [in Ukrainian].
6. Code of Administrative Procedure of Ukraine № 2747-IV (2005, July 06) Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. № 35-37, 446 [in Ukrainian].
7. The Civil Procedural Code of Ukraine № 1618-IV (2004, March 18) Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. № 40-42, 492 [in Ukrainian].
8. Decision of the Mostytsky District Court of the Lviv Region in the case № 448/474/20 (2020, April 23). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88916372> [in Ukrainian].
9. Law of Ukraine “On amendments to paragraph 20-5 of Section XI “Transitional Provisions” of the Criminal Procedural Code of Ukraine on the peculiarities of judicial control over the rights, freedoms and interests of persons in criminal proceedings and consideration of certain issues during court proceedings for the period of quarantine established by the Cabinet Of Ministers of Ukraine to prevent the spread of coronavirus disease (COVID-19)” № 558-IX (2020, April 13). Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny, № 19, 129 [in Ukrainian].
10. The Criminal Procedural Code of Ukraine № 4651-VI (2012, April 13). Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny, № 9-13, 88 [in Ukrainian].
11. Decision of the Leninsky District Court of Poltava in the case № 553/695/20 (2020, May 20). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/89356086> [in Ukrainian].
12. Law of Ukraine “On the Constitutional Court of Ukraine” № 2136-VIII (2017, July 13). Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny, № 35, 376 [in Ukrainian].
13. Code of Ukraine on Administrative Offenses № 8073-X (1984, December 12). Vidomosti Verkhovnoyi Rady USSR. № 51, 1122 [in Ukrainian].
14. Order of the State Judicial Administration of Ukraine “On approval of the Procedure for work with technical means of videoconferencing during a court hearing in administrative, civil and commercial proceedings with the participation of the parties outside the court premises” № 196 (2020, April 23). URL: https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/N_196_20 [in Ukrainian].
15. Law of Ukraine “On amendments to the Commercial Procedural Code of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine, the Code of Administrative Procedure of Ukraine and other legislative acts” № 2147 (2017, October 03) Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny, № 48, 436 [in Ukrainian].
16. Official website of the Supreme Court. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/952305/> [in Ukrainian].